

Ekerö kommun
Kommunstyrelsen
Box 205
178 23 Ekerö

REMISSVAR – SAMRÅD OM NY ÖVERSIKTSPLAN FÖR EKERÖ KOMMUN

Adelsö Föreningsråd har i brev 2003-07-09 från Kommunledningsstaben och Stadsarkitektkontoret i Ekerö kommun givits möjlighet att lämna synpunkter på remissutgåva av ”Ny översiktsplan för Ekerö kommun till år 2015 med sikte på 2030”. Ekerö kommun har vidare vid en träff den 20 september i Adelsö Hembygdsgård givit adelsöborna möjlighet att ställa frågor och att få frågorna besvarade. En kortversion av samrådshandlingen har av kommunen delats ut till samtliga hushåll.

Adelsö Föreningsråd (AFR) är ett samrådsorgan för följande föreningar med verksamhet på Adelsö: Adelsö Centerkvinnor, Adelsö församling, Adelsö Hembygdslag, Adelsö Idrottsförening, Alsnu Skeppslag, Adelsö Kyrkliga Syförening, Adelsö-Munsö Röda Korskrets, Birkakören Adelsö, Värna Adelsö vilka tillsammans representerar en stor del av hushållen på Adelsö. Föreningarna i AFR lämnar härmed sina gemensamma synpunkter på remissutgåvan.

Översiktsplanen som vägledning för kommunens handlande

Som underlag för översiktsplanen finns bl.a en presentation av tre olika scenarier: villaidyllen, småstaden och stadsdelen. Författarna till översiktsplanen har valt att lägga sitt förslag någonstans mellan scenarierna villaidyllen och småstaden. Detta val framstår som riktigt och rimmar väl med tidigare decenniernas planering och med ambitionen att kunna kontrollera kommunens ekonomiska utveckling. Ekerö kommuns nuvarande karaktär bör således enligt AFR i sina huvuddrag bevaras.

Det ligger i sakens natur att de beräkningar som tagits med i översiktsplanen inte skall ses som beslut om omfattningen av åtgärder inom olika sektorer av kommunens verksamhet. Beräkningarna är endast ett sätt att åskådliggöra hur tankarna har gått. Underlagen för beräkningarna är heller inte lättillgängliga för läsaren. Av dessa skäl är AFRs remissvar också de av karaktären tankevägledande.

Skyddandet av naturresurser

Adelsö har hittills undvikit och skall också framdeles besparas exploateringar som hotar kulturvärden, naturvärden och fritidsliv. Vi finner att översiktsplanen väl avspeglar kunskap om Adelsös värden och förutsättningar. Adelsö omfattas tillsammans med övriga kommunens öar av Miljöbalkens bestämmelser i kapitel 4 §2. Mälaren med öar och strandområden tillhör de områden inom vilka turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt skall beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Stora delar av Adelsö omfattas av Ekerö kommuns naturinventering i vilken områden med naturvärden som bedömts vara viktiga för kommunen och dess invånare redovisas. Adelsö i sin helhet ingår tillsammans med Björkö och Kurön i ett av Naturvårdsverket och Länsstyrelsen utpekade område av riksintresse för friluftslivet. Några områden, södra delen av Sättra Gårds ägor, Tofta samt Adelsö Prästgård, är s.k Natura 2000-områden,

skyddade i enlighet med två EG-direktiv. Syftet är att skydda vissa listade arter och typer av naturmiljöer som man kommit överens om inom EU. Dessutom nämner översiktsplanen norra Adelsö som ett i huvudsak orört skogsområde som kan ha betydelse för, som man uttrycker det, ”ekologiska funktioner i regionens övergripande grönstruktur”. Slutligen finns på Adelsö världsarvet Hovgården samt kulturbyggnader vid bl.a Tofta och Hanmora. Återstår således endast mindre delar av södra och mellersta Adelsö som inte nämns som känsliga eller viktiga områden.

AFR förstår inte varför Miljöbalkens bestämmelser skulle åsidosättas på det sätt översiktsplanen föreslår på sid 24 i dokumentet, där skydden endast skulle omfatta strandskyddsområden. Miljöbalkens bestämmelser skall dock inte vara en idiotbestämmelse utan kunna medge prövningar från fall till fall. Miljöbalkens bestämmelser utgör t.ex ej hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller för utvecklingen av det lokala näringslivet. Detta sägs uttryckligen i Miljöbalken. AFR föreslår därför att nuvarande bestämmelser skall gälla även fortsättningsvis till vägledning för kommunens organ och till vägledning för markägare, arrendatorer, föreningar och allmänhet. Motsvarande resonemang torde för övrigt kunna föras beträffande kommunens övriga öar.

Skyddandet av kulturmiljöer

Adelsö har liksom andra delar av kommunen miljöer av stort lokalt eller nationellt kulturvärde. Enskilda fastighetsägare och kulturföreningar medverkar till att skydda sådana kulturvärden. Något som för oss ter sig oklart är vem som tänkt sig ta ansvaret för världsarvet vid Hovgården. Riksantikvarieämbetet visar inget intresse för Adelsös del i det större världsarvsområdet, utan lägger all kraft på att visa upp Birkadelen. Om Riksantikvarieämbetet inte heller i framtiden har intresse av att aktivt förvalta Hovgårdsområdet föreslår vi att Ekerö kommun i samarbete med några av Adelsös föreningar åtar sig det praktiska ansvaret för detta världsarv. Medborgarna på Adelsö är redan delaktiga och engagerade i världsarvsområdet (sid 35) på det sätt planen beskriver. Kommunen har för övrigt stött Vikingaveckan 2004.

Adelsös utveckling i övrigt de närmaste decennierna

Adelsö har - liksom Munsö - en fungerande lanthandel för vintertid omkring 220 hushåll och för sommartid det dubbla antalet hushåll. Utöver Adelsö Ägg är Adelsö en småföretagarbygd. Grisuppfödningen på Lindby Gård har numera upphört och är troligen ej lönsam att återuppta. Översiktsplanen föreslår att butiks- och handelsetableringar ska kunna prövas i nya lägen, dock med undantag för etablering av dagligvaruhandel i ”externa lägen” (det läser vi som kommunens ytterområden). Adelsöborna vill även fortsättningsvis ha tillgång till egen lanthandel eller till lanthandel som betjänar både Adelsö och Munsö. Det är risk för att bensinförsäljning som nu försvunnit på Adelsö även stryps på Munsö så småningom. Det är AFRs önskemål att kommunen, gärna med Länsstyrelsen som stöd, deltar i förhandlingar med bensinbolagen om att bibehålla leveranser av drivmedel till Adelsö-Munsö. Alternativet innebär onödiga privatresor till de större tätorterna för tankning samt sommartid olägenheter för småbåtsturismen i Björkfjärdsregionen.

De allmänna kommunikationerna på samt till och från Adelsö bör ej försämrats. Färjeförbindelsen Adelsö-Munsö kommer att få större kapacitet från och med 2006. Trafiken på Adelsös vägnät tenderar att öka, vilket föranleder trafiksäkerhetsåtgärder och möjligen breddning av vägpartier. Vi söker på Adelsö genom Värna Adelsö samarbete med kommunens Trafiksäkerhetsråd och Vägverket i kommunikationsfrågorna. Det är troligt att de ekonomiska stöden till de privata vägföreningarna behöver öka och att kommunens stöd därvidlag blir angeläget.

Köbildningen vid färd med bil till och från Stockholm tenderar att öka under högtrafik, särskilt mellan Brommaplan och Drottningholms Golfklubb men även på Lovön i övrigt och i Ekerös tätorter. Detta har observerats på sid 57 i planen. AFR finner dock att åtgärder för att komma till rätta med köbildningsproblemen bör ligga nära i tiden och att planen ej tydligt behandlat vad som behöver göras de närmaste åren. Till trafiklösningar hör även frågan om de redan nu alltför begränsade parkeringsutrymmena i Ekerö centrum.

Adelsö och Munsö har en fungerande låg- och mellanstadieskola på Munsö. Den vill vi under alla omständigheter behålla även om det är naturligt att elevunderlaget varierar från tid till annan. Stödet till de äldre genom äldreomsorg skall bibehållas och lämpliga övergångsboendeformer prövas. För de boende på Munsö och Adelsö finns en lokalt verksam husläkare och distriktssköterska. Även denna service vill vi behålla och söker kommunens stöd om förändringar i den frågan skulle aktualiseras från landstinget.

Frågan om att behålla en lokal allmän och privat service för Adelsöborna kan komma att hänga samman med utvecklingen av befolkningsunderlaget. Det är därför viktigt att Adelsö och Munsö har en befolkningstillväxt även framgent. Det förefaller att scenariot Villaidyllen skulle ge större utrymme för tillväxt på Adelsö än vad de andra scenarierna ger. Inte minst för ungdom och för äldre behöver behovet av nytt boende till privatekonomiskt överkomliga priser bedömas. Ett ökat boende på Adelsö måste naturligtvis samordnas med insatserna för att skydda kultur, natur och friluftsliv.

Turismen på Adelsö ser ut att öka successivt och kan få fortsätta göra det i kontrollerade former. Tyvärr finns numera inga ordnade övernattningserbjudanden i större skala för turisterna. Det är en brist. Skulle utvecklingen av Sättraområdet kunna ge lösningar i denna fråga stöder vi den.

För de i Adelsö Föreningsråd ingående föreningarna

Jan Gertz
Ordförande

Christer Nordemo
Sekreterare

Adelsö Föreningsråd
Jan Gertz
Gredby, 178 92 Adelsö
Tel 0856051319
Mobil 0702371034

2004-11-03

4